

meridionalibus, occidentalibus, et septentrionalibus, tam in insulis, quam in continentibus, et denique in quibuslibet mundi partibus, decimo anno iter suscipiant, et Deo concedente perficiant, idemque institutum certo quoque quarto, quinto, et decimo anno repetant, et observent. Hæc autem annorum spatia a tempore suscepti muneris consecrationis, vel pallii traditionis, aut translationis, ut præfertur incipiant. Quæ ne longius differatur, volumus quod tempus qualecunque excursus alicui ex supradictis præsulibus, qui sive morte præventus, sive alia quacunque de causa ob non finitum tempus ei præscriptum dicta limina non visitaverit, ita illius successoris effluxisse, et excurrense intelligatur, ut termino ipso juxta prædecessoris sui iusjurandum completo, debitam tunc visitationem quam primum conficere teneatur.

« Hi vero ex supradictis antistitibus, qui hactenus ab hac Sancta Sede ordinati sunt, aut dictum pallium ab ea susceperunt, aut ad aliam Ecclesiam translati sunt, prout cuique distantia locorum et temporum intervalla præscripta sunt, ad supradicta omnia observanda a die publicationis præsentis constitutionis omnino teneantur.

« Jubemus igitur in virtute sanctæ obedientiæ supradictis omnibus antistitibus præsentibus et futuris, ut visitationem prædictam sibi, suisque Ecclesiis adeo utilem ac necessariam, juxta præscriptam formulam omnino conficiant. Si vero, quod absit, non egerint, eos ab ingressu Ecclesiæ, ac etiam ab administratione tam spiritualium, quam temporalium, necnon a perceptione fructuum suarum Ecclesiarum, a capitulis eorum, omni exceptione et mora cessante, interim libere exigendorum, et in opus fabricæ, seu ornamentorum Ecclesiæ emptionem, prout major exegerit necessitas insumendorum, ipso facto tandiu suspensos esse volumus, donec a contumacia resipiscentes, relaxationem suspensionis hujusmodi a Sede prædicta meruerint obtinere. Non obstantibus, etc. »

(53. Tandem satius putamus addere instructionem pro rite conficienda relatione status singularum ecclesiarum in visitandis Apostolorum liminibus, a sac. congregat. Concil. jussu Benedicti XIII exaratam, subindeque probatam, et publica auctoritate donatam tenoris ut sequitur.

INSTRUCTIO SACRÆ CONGREGATIONIS CONCILII

PRO EPISCOPIS, PRIMATIBUS ET PATRIARCHIS,

Super modo conficiendi relationes statuum suarum Ecclesiarum, quas, occasione visitationis sacrarum Liminum, eidem sacræ congregationi exhibere tenentur.

Summus Pontifex Sixtus Papa Quintus, qui tempora statuit, quibus singuli episcopi, archiep., primates, et patriar. per se ipsos, vel per eorum certum nuntium, visitare tenentur limina beatissimor. Apostolorum Petri et Pauli, antiquissimæ observantiæ

inhærendo, nedum voluit, ut ultra sacrarum liminum visitationem, Romano pro tempore Pontifici de toto eorum pastorali officio, et de rebus omnibus ad ipsarum, quibus præsumunt, Ecclesiarum statum, ad cleri et populi disciplinam, animarum denique, quæ illorum fidei creditæ sunt, salutem, quovis modo pertinentibus, rationem redderent, uti fusius habetur in prædicti Pontificis constitutione, quæ incipit *Romanus Pontifex*; sed in alia etiam constitutione, quæ incipit *Immensi aeterni Dei*, sacræ congregationi præpositæ interpretationi sacrosancti concilii Tridentini, curam demandavit, prædictam rationem, quæ dicitur *Relatio status Ecclesiæ*, perpendendi, et examinandi, ac postulatis in eadem proponendis respondendi.

Sixtinæ hæc constitutiones suo non caruerunt effectu tum quoad sacrarum liminum visitationem, tum quoad relationem statuum ecclesiarum; sed cum nulla unquam edita fuerit instructio pro dictis relationibus exarandis, factum hinc est, ut aliquæ ex eis aliquando fuerint exhibitæ abundantes in superfluis, et aliquæ aliquando deficientes in necessariis: cumque, ad hæc avertenda, in synodo Romana, hoc anno 1723, a sanctissimo domino nostro Benedicto Papa XIII, habita in basilica Lateranensi, præscriptum sit, ut Instructio hactenus ommissa, a sacra Concilii congregatione ederetur; hæc ideo instructio publici juris fit, ut in relationibus statuum suarum ecclesiarum, ad eandem sacram congregationem in posterum transmittendis curent episcopi, archiepiscopi, primates, et patriarchæ, ipsi se conformare, et suas relationes ad quædam distincta capita reducere: quorum primum ad statum ecclesiæ materialem; secundum ad personam ipsius referentis; tertium ad clerum sæcularem; quartum ad clerum regularem; quintum ad moniales; sextum ad seminarium; septimum ad ecclesias, confraternitates, et loca pia: octavum ad populum, et ultimum denique referatur ad postulata, quæ ab ipso referente sacræ congregationi proponuntur.

§ I.

De primo relationis capite, pertinente ad statum Ecclesiæ materialem.

In hoc primo relationis capite sequentia erunt exponenda:

- I. Institutio.
- II. Confinia.
- III. Privilegia, et prærogativæ episcopatus, archiepiscopatus, aut patriarchatus.
- IV. Numerus civitatum, oppidorum, aut locorum, qui episcopatus, archiepiscopatus, aut patriarchatus subjecti sunt.
- V. Status cathedralis, metropolitanae, aut patriarchalis ecclesiæ, una cum numero Canonicorum, et aliorum servitio chori ad dictorum; et an erectæ fuerint præbendæ pœnitentiaria, et theologalis.
- VI. Status ecclesiarum collegiatarum, una cum numero pariter canonicorum, et cæterorum, qui choris earum intersunt, et an in collegiatis erecta sit præbenda theologalis.

VII. Status, et numerus ecclesiarum parochialium, necnon aliarum ecclesiarum, et oratoriorum in episcopatu, archiepiscopatu, aut patriarchatu existentium; referendo signanter, an cathedralis, metropolitana, aut patriarchalis et collegiatae, oratoria, necnon parochiales, cæteræque ecclesiæ sint sacris suppellectilibus instructæ, et quænam ex eis habeant redditus pro fabrica assignatos.

VIII. Numerus monasteriorum tam virorum, quam mulierum; exprimendo, an aliqua ex monasteriis virorum sint subjecta suæ jurisdictioni: et an, et quæ mulierum monasteria sibi subjecta sint, vel prælatis regularibus.

IX. An adsit in diœcesi seminarium clericorum, quot clerici in eodem alantur, an fuerit statuta taxa, et in qua quantitate, et an aliqua beneficia fuerint eidem unita, et in universum quinam, et quot sint redditus prædicti seminarii.

X. Numerus hospitalium, collegiorum, confraternitatum, et aliorum locorum piorum, quæ sunt in episcopatu, archiepiscopatu, aut patriarchatu, et quinam sint eorum redditus.

XI. An adsint montes pietatis, et quot sint, una cum aliis consimilibus ad statum materialem Ecclesiæ spectantibus; cum advertentia tamen, ut plena status materialis relatio in prima relatione tantum, quæ fit ab episcopo, archiepiscopo, aut patriarcha, exhibeatur: in subsequentibus enim relationibus, satis erit, quod ipsi se referant ad primum, nisi aliquid novi, pertinens ad dictum statum materialem, contigisset, quod referens notificandum sacræ congregationi existimaret (13).

§ II.

De secundo relationis capite, pertinente ad ipsum episcopum, archiepiscopum, primatem et patriarcham.

In hoc capite exponi debet

I. An residentiæ præceptum, a sacris canonibus, concilio Tridentino, et constitutione Urbana præscriptum, adimpleverit; et an aliquo, et quo tempore abfuerit, et an ultra menses conciliares, et an cum, vel sine Sedis Apostolicæ licentia.

II. An, et quoties diœcesis sibi commissæ visitationem expleverit.

III. An per se, vel per alium episcopum sacras ordinationes expleverit, et sacramentum confirmationis administraverit.

IV. An, et quoties synodum diœcesanam coegerit: et si episcopus nulli archiepiscopo subjectus sit, an ad synodum provincialem ejus archiepiscopi, quem ad tramites Tridentini eligere tenetur, ut ejus synodo provinciali intersit, accesserit; et si sit archiepiscopus, an synodum provincialem habuerit,

(13) « Non semper hæc peragenda sibi esse, sed prima tantum vice, qua sacra limina visitantes, Apostolica Sedi Ecclesiarum suarum statum exponunt: deinde vero necessarium non esse, ut semper hæc eadem repetant; sed satis futurum, si ad ea se referant, quæ in superioribus significarunt:

et quinam suffraganei eidem interfuerint.

V. An verbum Dei per se ipsum prædicaverit, et an, legitimo concurrente impedimento, viros idoneos assumpserit ad hujusmodi prædicationis officium salubriter exequendum.

VI. An habeat depositarium pœnarum, et multarum pecuniarum, et an eadem fuerint piis usibus applicatæ.

VII. Quænam taxa, et an Innocentiana in sua cancellaria observetur.

VIII. An aliquod habeat, quod sibi obstat circa exercitium episcopalis officii, jurisdictionis ecclesiasticæ, necnon tuendæ libertatis et immunitatis Ecclesiarum.

IX. An aliquod pium opus peregerit pro Ecclesia, pro populo, aut pro clero.

§ III.

De tertio capite, ad clerum sæcularem pertinente.

In hoc capite exponendum erit,

I. An canonici, cæterique choro addicti cathedralis, metropolitanae, aut patriarchalis ecclesiæ, necnon collegiatarum, choro jugiter intersint.

II. An ultra matutinum, laudes, cæterasque alias horas canonicas, quolibet die celebrent missam conventualem.

III. An quolibet die eam applicent pro benefactoribus.

IV. An suas habeant constitutiones, et eas punctualiter observent.

V. An qui obtinent præbendam pœnitentiariam, aut theologalem, adimpleant, quæ adimplenda sunt, et quomodo.

VI. An parochi in suis parochiis resideant.

VII. An librum matrimonii et baptizatorum aliosque libros, quos ad normam Ritualis Romani retinere debent, retineant.

VIII. An aliqui ipsorum indigeant aliorum sacerdotum opera, ut sacramenta populo administrent.

IX. An iidem per se, vel per alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, et festis solemnibus, plebes sibi commissas pro sua, et earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, juxta monitum Tridentini et præcitati concilii Romani.

X. An saltem Dominicis, et aliis festis diebus, in suis parochiis, fidei rudimenta et obedientiam erga Deum et parentes, pueros, cæterosque hoc adjutorio indigentes doceant; et an, et qui eis operam præstent in hoc opere adimplendo, et an fructuose hoc opus adeo necessarium in singulis parochiis proficiat.

XI. An singuli parochi, cæterique curam animarum exercentes, singulis Dominicis, festisque de præcepto, missam applicent pro populo eorum curæ commissio.

nisi quid interea in diœcesi mutatum fuerit, aut novi aliquid contigerit, quod statum Ecclesiæ materialem inverterit, et tanti momenti sit, ut exprimendum merito videatur. Sic quoque Benedictus XIV, lib. xiii *De synodo diœces.*, cap. 7, n. 2.

XII. An et quæ præmittantur, antequam quis ad primam tonsuram, et minores ordines admittatur, et an sacris ordinibus initiandi, ante cujuscunque ordinis sacri receptionem, piis meditationibus, vulgo spiritualibus exercitiis, vacent per aliquot dies in aliqua domo religiosa.

XIII. An omnes prædicti vesres jugiter deferant clericales, et an, quoad fori privilegium, serventur disposita a sacrosancta synodo Tridentina sess. xxiii, c. 6, *De reformat.*, et a constitutione sanctissimi domini nostri Benedicti Papæ XIII in eodem concilio Romano emanata.

XIV. An habeantur conferentiæ theologiæ moralis, seu casuum conscientiæ, et etiam sacrorum rituum, et quot vicibus habeantur, et qui illis intersint, et quinam profectus ex illis habeatur.

XV. Quinam sint mores cleri sæcularis, et an aliquod in eo adsit scandalum, quod remedio indigeat potentiori.

§ IV.

De quarto capite ad clerum regularem pertinente.

In hoc capite exponendum erit

I. An regulares curam animarum exercentes qui episcopali jurisdictioni, visitationi et correctioni subsunt in iis, quæ ad curam pertinent, et administrationem sacramentorum, munus sibi commissum fideliter adimpleant, juxta ea, quæ in præcedenti capite dicta sunt de parochis sæcularibus.

II. An aliquis regularis extra monasterium degat: an aliqui adsint in diœcesi, a suis superioribus, servatis servandis, ejecti, vel aliquis fuerit regularis intra claustra monasterii degens, sed qui extra ea ita notorie deliquerit ut populo scandalo fuerit; et quomodo in hisce casibus in sic delinquentes animadvertit.

III. An sua jurisdictione delegata usus sit in explenda visitatione conventuum et granciarum monasteriorum, in quibus religiosi non aluntur in numero a sacris constitutionibus præfixo; et quinam sunt religiosorum mores, in dictis conventibus, et granciis degentium.

IV. Denique an aliquod habeat cum regularibus offendiculum in exercitio jurisdictionis delegatæ in illis casibus, in quibus eadem ipsi tributa est a sacro concilio Tridentino, vel a summorum pontificum constitutionibus, et signanter a bulla Clementis Papæ X quæ incipit *Superna*.

§ V.

De quinto relationis capite ad moniales pertinente.

In hoc capite exponendum erit

I. An moniales, episcopo subjectæ, suas servent constitutiones.

II. An clausura in earum monasteriis inviolate custodiatur.

III. An aliqui abusus in iisdem monasteriis irrepserint, qui consilio, aut auxilio sacre congregationis indigeant.

IV. An, præter ordinarium confessorem,

alius extraordinarius ab ipso bis, aut ter in anno fuerit oblatus.

V. An dictorum monasteriorum redditus fideliter administrantur, et monialium dotes fuerint persolutæ, et quomodo erogatæ.

VI. An in monasteriis monialium, quæ sunt prælatis regularibus subjecta, curaverit ut clausura dictarum sanctimonialium fuerit exacte observata; et an contra inobedientes et contradictores, per censuras ecclesiasticas, et alia juris remedia processerit.

VII. An harum monialium confessarii regulares, sive ordinarii, sive extraordinarii, fuerint ab ipso approbati, antequam earum confessiones exceperint.

VIII. An, adhibitis superioribus regularibus, singulis annis exegerit rationem administrationis ab his, qui administrarunt bona pertinentia ad hæc monialium monasteria regularibus subjecta: et an fideliter eorum redditus administrantur, et alia fuerint adimpleta, quæ præscribuntur in bulla Gregorii XV, quæ incipit *Inscrutabili*.

§ VI.

De sexto relationis capite pertinente ad seminarium.

In hoc capite exponendum erit

I. Quot sint in seminario alumni

II. An in ecclesiastica disciplina recte instituantur.

III. Quibusnam studiis vacent, et quo profectu.

IV. An cathedrali, et aliis locis ecclesiæ diebus festis inserviant.

V. An cum consilio duorum canonicorum seniorum, a se electorum, necessaria pro recto regimine statuerit.

VI. An illud aliquando visitet, et operam det ut constitutiones adimpleantur.

VII. An statuta sit taxa ad tramites concilii Tridentini, eademque exigatur; et an aliqui sint morosi in ejus solutione.

§ VII.

De septimo capite ad ecclesias, confraternitates et loca pia pertinente.

In hoc capite exponendum erit

I. An in sacristiis omnium et singularum ecclesiarum exposita sit tabella onerum missarum et anniversariorum, ad tramites decretorum san. mem. Urbani VIII, et an eis punctualiter satisfactum sit.

II. An in confraternitatibus, scholis, aliisque locis piis, punctualiter executioni mandentur pia opera a testatoribus injuncta.

III. An quolibet anno sibi fecerit redditiones ab horum locorum administratoribus.

IV. An montem pietatis, sive charitatis visitaverit: et an idem habeat redditus, qui superabundant sustentationi ministrorum, aliisque necessariis expensis, et in quas causas redditus illi erogentur; et si quid exigatur ab illis, qui pecuniam, aut frumentum, si agatur de monte frumentario, ab eo recipiunt.

V. An infirmorum hospitalia visitaverit, reddituum rationes ab administratoribus

exegerit, et an infirmis necessaria, quoad salutem animæ et corporis, in eis submitrentur.

§ VIII.

De octavo relationis capite ad populum pertinente.

In hoc capite exponendum erit

I. Quinam sint populi mores, et an in pietate proficiant.

II. An aliquis irrepserit abusus, aut prava quædam in eodem inoleverit consuetudo, quæ consilio indigeat, et Sedis Apostolicæ adjutorio.

§ IX.

De ultimo capite ad postulata pertinente.

Ultimo loco episcopi, archiepiscopi, primates et patriarchæ, qui suarum Ecclesiarum relationes ad sacram transmittunt congregationem, si quæ habent postulata proponenda pro suarum regimine Ecclesiarum, proponere poterunt, cum clara facti, et omnium circumstantiarum expressione; et qua-

LINEA AFFINITATIS, CONSANGUNITATIS, LEGALIS PATERNITATIS, LEGALIS FRATERNITATIS, LEGALIS AFFINITATIS.

Vid. verb. AFFINITAS, et verb. IMPEDIMENTA MATRIMONII, art. 1, n. 27, ad 78.

LITANIÆ.

SUMMARIUM.

1. Verbum *litanïa* est nomen græcum, quod latine significat humiles supplicationes et devotas, seu ferventes preces. — 2. Quatuor litaniarum species apud sacros scriptores reperiuntur, scilicet: *litanïa* Veteris Testamenti, *litanïa* sanctorum, *litanïa* B. M. V. et *litanïa* SS. nominis Jesu. — 3. *Litanïa* Veteris Testamenti quæ sint? — 4. *Litanïa* sanctorum quæ sint? — 5. *Litanïa* sanctorum quare vocantur *maiores* in Festo S. Marci, et *minores* diebus Rogationum? — 6. *Litanias* sanctorum qui primo instituerit? — 7. *Litanïa* beatissime Virginis Mariæ quæ sint? — 8. *Litaniarum* B. M. V. qui fuerit primus auctor et compositor? Eas recitantes lucrantur ducentos dies indulgentiæ. — 9. *Litanïa* SS. nominis Jesu quæ sint? — 10. *Litanïa* SS. nom. Jesu non sunt prohibita, imo ex concessione Sixti V. eas recitantes lucrantur trecentos dies Indulgentiæ. — 11. Exceptis his SS. nominis Jesu, nullæ aliæ præter *litanias* sanctorum, et B. M. V. recitari, et cani possunt sine approbatione Sedis

(1. Verbum *litanïa* est nomen græcum, quod latine significat humiles supplicationes et devotas, seu ferventes preces, concil. Mogunt. I, c. 2., et tradunt communiter doctores agentes de *litanias*. Suarez, tom. II. *De religione*, lib. III, *De orat. vocali*, cap. 9, in fine; Lezana in *Summa*, verb. *Litanïa*, n. 2; Serrarius, in opusculo *Litanïa*, lib. I, c. 2.

(2. Quatuor litaniarum species apud sacros scriptores reperiuntur; scilicet *litanïa* Veteris Testamenti, *litanïa* sanctorum, *litanïa* B. V. Mariæ, et *litanïa* sanctissimi nominis Jesu. Sic Clericatus nelle *Spighe raccolte*, verbo *Litanïa*, n. 217.

(3. *Litanïa* Veteris Testamenti sunt illæ, quas recitabant Hebræi, tum publice in

templo, tum privatim in suis domibus, recolentes divina attributa reducta in 27 versiculos collectos in *Ps. xxxv*, incip. *Confitemini Domino quoniam bonus*. Cuilibet ex ipsis versiculis, dum recitabantur, respondebant Hebræi: *Quoniam in æternum misericordia ejus*, uti respondemus nos Christiani invocationi cujuslibet sancti: *Ora pro nobis*. Menoch., nelle sue *Stuore*, part. II, centur. 3, cap. 76; Clericat., *loc. c.*, n. 218.

(4. *Litanïa sanctorum* sunt illæ, quæ habentur in Breviario Romano in fine psalmodiarum penitentialium, et vocantur modo *maiores* et modo *minores*. (3. *Majores* vocantur in festo S. Marci evangelistæ, quia tales *litanïa* a principio majori solemnitate fuerunt institutæ et celebratæ, ut notant Suarez

Et hæc sunt, quæ opportuna visa fuerunt, ut in hac instructione inserantur. Quod si aliqua fuerint, quæ episcopi, archiepiscopi, primates et patriarchæ pro suarum indigentia Ecclesiarum atque diœcesium, addenda existimaverint, sciant, ibi liberum esse addere, quæ ipsis addenda videbuntur et ad notitiam sacre congregationis deferre, quæ ex charitatis et justitiæ norma per se expediet, quæ poterit, et majora ad summum Pontificem deferret, qui fratribus suis episcopis, quantum cum Domino licet, gratificari semper exoptabit.

C. card. ORIGEN præfectus.

Loco ✕ Sigilli.

P. Archiepisc. Theodosiæ Secret.